

16.1 LASKUVARJOHYPPÄÄJÄN TERVEYDENTILAVAATIMUKSET

Laskuvarjohyppääminen on tyypillinen ns. vauhtilaji. Laskuvarjohyppy tehdään 1000–4000 metrin korkeudesta. Näissä korkeuksissa esiintyvät ilmanpaineen vaihtelut eivät tavallisesti aiheuta ihmisille on-gelmia. Poikkeuksen muodostavat henkilöt, joilla pieni ilman hapen osapaineen lasku saattaa aiheuttaa hypoksiaa (COPD, synnynnäiset sydänviat jne.). Laskuvarjohyppääminen nostaa sydämen lyöntitiheyttä ja verenpainetta tilanteen uutuuden ja jännittävyyden vuoksi.

Vapaapudotuksen aikana laskuvarjohyppääjän ilmanopeus nousee aina 200 km/h. Hyppääjän perusasento on ns. X-asento, jossa ilmavirran puskeva vaikutus kohdistuu varsinkin käsivarsiin ja jalkoihin. Fyy-sinen kontakti muiden hyppääjien kanssa vapaassa pudotuksessa on mahdollista.

Laskuvarjo avataan noin 800 metrin korkeudessa. Tällöin hyppääjän raajojen tulee voida liikkua ilma-virtaa vastaan ilman suurempaa nivelten (olkapäiden) sijoiltaan menoriskiä. Laskuvarjon avautuessa hyppääjän nopeus ilmassa hidastuu 50 metristä/s noin 5 metriin/s muutaman sekunnin aikana. Tällöin rasitus kohdistuu eniten selkään ja niskaan.

Laskuvarjon avauduttua hyppääjän tulee kyetä havainnoimaan ympäristöään (alastuloalue, muut mahdolliset hyppääjät). Alastulossa laskuvarjoa jarrutetaan voimakkaasti, joten laskeutuminen on tavallisesti pehmeä (vrt. tuolilta alas hyppääminen) – aina ei kuitenkaan voi välttää rasitusta selkään, polviin, nilkkoihin tai yläraajoihinkaan, jos jarrutus on väärin ajoitettu.

Mahdollisissa hätätilanteissa hyppääjän on kyettävä tekemään itsenäisesti nopeita päätöksiä (esim. vara-varjon käyttöpäätös, laskeutuminen muulle kuin maalialueelle). Hyppääjä ei saa käyttää lääkitystä, joka vaikuttaa hänen reaktionopeuteensa tai päätöksentekokykyynsä.

Perusvaatimukset

Laskuvarjohyppääjällä ei saa olla sellaista vammaa tai sairautta, joka estää hänen turvallisen toimintansa ilmassa, laskuvarjon varassa tai laskeuduttaessa. Näitä ovat äkilliset tajunnanmenetykset, raajojen toiminnanvajavuudet tai näihin arvaamatta johtavat tilat. Raskauden aikana ei ole suositeltavaa hypätä (keskenmenoriski, potentiaalinen hapenpuute).

Läkärintodistus ei ole kaikille laskuvarjohyppääjille välttämätön. Hyppääjän oma terveydentilavakuutus kahden vuoden välein on riittävä. Laskuvarjohyppääjä ohjataan lääkäriin, jos:

- hän hakee nova- tai tandemhyppymestarin kelpoisuutta
- hän hakee ensimmäistä kertaa hyppymestarin kelpoisuutta
- hyppääjä on vähintään 60-vuotias
- hyppyykurssin alussa, säännöllisesti kahden vuoden välein tai muuten täytetty terveydentilava-kuutus antaa aihetta (epäily sairaudesta)
- hyppykouluttajan niin vaatii.

Laskuvarjohyppääjän terveydentila arvioidaan sen hetkisen kunnon mukaan. Läkärintodistus on voimassa viisi (5) vuotta. Epäselvissä tapauksissa ottakaa yhteys Suomen Ilmailuliitto ry:hyn, puhelin (09) 3509 340, fax (09) 3509 3440

16.2 LASKUVARJOHYPPÄÄJIÄ KOSKEVAT LÄÄKETIETEELLISET VAATIMUKSET

Laskuvarjohyppäjällä, hyppymestarilla, nova- tai tandemhyppymestarilla ei saa olla sellaista vammaa tai sairautta, joka haittaa hyppytoiminnan ja oppilashyppytoiminnan turvallista suorittamista.

Laskuvarjohyppäjät, hyppymestarit, nova- ja tandemhyppymestarit

1. Hyppäjällä ei saa olla vikoja tai sairauksia, jotka rajoittavat fyysistä tai henkistä suorituskykyä. Hänen tulee sietää fyysistä ja psyykkistä rasitusta sekä paineenvaihtelua (puoli ilma-kehää).
2. Raajojen liikkuvuuden tulee olla normaali, ei sijoiltaanmeno taipumusta.
3. Tajunnantason menetyksiä ei saa olla. Rajoittavia sairauksia ovat esimerkiksi
 - epilepsia
 - insuliinihoitoinen diabetes (nova- ja tandemhyppymestarit)
 - huonossa tasapainossa oleva diabetes tai diabeteksen kohde-elimen vauriot.
4. Psyken tulee olla normaali; ei vakavia mielenterveyden häiriöitä, ei säännöllistä psykiatrista hoitoa; ei huumaavien aineiden tai alkoholin väärinkäyttöä.
5. Oppilashyppäjältä vaadittava yhteisnäkökyky on vähintään 1.0. Vähintään A-lisenssin hyppäjän yhteisnäön tulee olla vähintään 0.8. Molempien silmien yhteisen näkökentän tulee olla normaali. Hyppäjän tulee kyetä lukemaan normaalikokoista tekstiä 30 cm etäisyydeltä. Mikäli näiden vaatimusten saavuttaminen vaatii silmä-/piilolaseja, tulee hyppäjän käyttää niitä hypätessään ja tästä tulee tehdä merkintä lääkärintodistukseen. Laskuvarjohyppäjällä ei saa olla merkittäviä verkkokalvon irtautumiseen vaikuttavia sairauksia.
6. Normaali puhekuulo.

16.3 OHJEET TUTKIVALLE LÄÄKÄRILLE

Käytetään Suomen Lääkäriliiton lomaketta T (Lääkärinlausunto terveydentilasta).

Seuraavat kohdat on tutkittava:

Pituus, paino (obesiteetti?)	Jos BMI-indeksi yli 30, syytä vakavasti harkita hyppykelpoisuutta.
Suonen tiheys, verenpaine mmHg	3 min levon jälkeen RR; pulssi/min (alle 160/95 mmHg). Rastituksen jälkeen 20 kyykkyhyppyä RR; pulssi/min, 3 min. levon jälkeen RR; pulssi/min.
Näöntarkkuus	Kaukonäkö 5 m etäisyydeltä; lähinäkö; katso 12.2. kohta 5.
Puhekuulo	Normaali.
01 Psykkinen tila	Normaali.
02 Hermosto	Motoriikka, aivohermot, perif. hermot, tasapaino, jänneheijasteet, tremor normaalit. Ei selittämättömiä poikkeamia, jotka voisivat viitata muuhun sairauteen (tarvittaessa tarkemmat tutkimukset).
03 Silmät	Normaali näkökenttä (sormiperimetria). Ei verkkokalvon irtautumiseen vaikuttavia sairauksia.
04 Korvat	Otoskopia, tärykalvot normaali.
05 Suu ja nielu	Normaali.
08 Sydän ja verenkielimet	Thx auskultaatio; sivuäännet?
10 Hengityselimet	Normaali.
11 Vatsan alue	Normaali.
13 Imusolmukkeet	Normaali.
14 Nivelet	Yläraajojen abduktio ja fleksio tulee olla 180 astetta; ulko- ja sisäkierron vapaat. Ei luksaatio taipumusta. Alaraajojen ekstensio ja fleksio (kyykistyminen) onnistuttava. Rotaatiot normaaleissa rajoissa.
15 Niska ja selkä	Normaali; selän taivutukset ongelmattomat. Ei osteoporoosia tai merkittäviä luustoa haurastuttavia sairauksia.
16 Epämuodostumat	Normaali; ei saa haitata raajojen/aistien toimintaa.
18 Tyrä	Etenkin nivustyrät voivat puristua varjon valjaissa. Pienet umbilikaali- ja paraumbilikaaliherniat eivät haittaa.
19 Muut löydökset	Kaikki normaalista poikkeavat merkittävä kohtaan ”Lisäselvitykset”.

Erityisistä voivat EKG, THX ja/tai P-gluk olla aiheellisia tutkia.

Suomen Ilmailuliitto ry
puhelin (09) 3509 340, fax (09) 3509 3440